

ایران‌شناسی

با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری

جلد ۸

جنوب ایران

استان‌های فارس، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد

پیشکش به همه ایرانیانی که در خلق فرهنگ و تمدن ایران نقش آفرینی کرده‌اند و در دل آرزوی آبادانی و سرافرازی ایران عزیز را دارند.

پدیدآورندگان

دکتر منصور قربانی

(عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی و مدیر مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس - آرسین)

دکتر مژگان صالحی یزدی

(کارشناس ارشد زمین‌شناسی پترولوژی و اقتصادی مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آرسین)

عنوان و نام پدیدآورندگان: ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری، جلد ۸، جنوب ایران، استان‌های فارس، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد، نویسندگان: منصور قربانی و مؤلفان صالحی یزدی.

مشخصات ظاہری: ۲۵۳ ص. مصور، رنگی.

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: گردشگری ایران زمین، جنوب ایران

شناسه افزودن: صالح یزدی، مژگان.

رده‌بندی: ۱۳۹ ۴۷ ق ۹ الف / ۱۵۵ G

ردہ بندی دیرے : ۳۳۸/۴۷۹۱۰۹۵۵

شماره کتاب شناسی: ۳۹ : ۵۴

ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری، جلد ۸، جنوب ایران، استان‌های

فارس، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد

نویسندگان: منصور قربانی و مژگان صالحی یزدی

شایک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۵۸-۲۸-۳

ناشر: آرين زمين

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷

نوبت چاپ: چاپ اول

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: دانش پڑوہ

ناظر چاپ: عبداله طهماسبی

قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان.

آدرس: بزرگراه حقانی شمالی - خروجی میدان کتابی - خیابان کوشا - پلاک ۶۵ - طبقه دوم غربی.

کد پستی: ۱۵۴۷۷۱۷۴۱۱ - تلفن: ۲۲۹۲۵۲۶۳ - ۲۲۹۲۵۲۷۱ نمابر: ۲۲۹۲۵۲۷۱

Website: www.arianzamin.com

Email: arianzamin@arianzamin.com

آرین: زمین امکان‌پذیر است.

سخنی درباره این نوشتار

من اینجا ریشه در خاکم
من اینجا عاشق این خاک از آلودگی پاکم
من اینجا تا نفس باقی ست می مانم
من از اینجا چه می خواهم، نمی دانم
امید روشنائی گر چه در این تیره گی ها نیست
من اینجا باز در این دشت خشک تشنه می رانم
من اینجا روزی آخر از دل این خاک با دست تهی گل بر می افشانم
من اینجا روی آخر از ستیغ کوه چون خورشید سرود فتح می خوانم

«گزیده ای از اشعار فریدون مشیری»

روزگار بس دراز است که طبیعت، فرهنگ، تمدن، هنر و زندگی مردم ایران زمین به مانند رنگین کمان حلی بخشی با یک هویت مشخصی به نام هویت ایرانی برای جهانیان شناخته شده است. این هویت ملی با ریشه گرفتن از دانش و بینش، فرهنگ و هنر و اثرپذیری از طبیعت، تاریخ و تمدن در هم پیوند خورده و ویژگی های مشترک یافته است و در طول بیش از ۵۰۰۰ سال بر غنای این هویت افزوده شده و نقش ها آفریده است.

در این ۵۰۰۰ هزار سال ویژگی های طبیعی، اقدام، حوادث زمین و مورفولوژی اثری ژرف بر روی مردمان و فرهنگ و تمدن آنها گذاشته است. در این گذر زمانی مجموعه های طبیعی و فرهنگی آن چنان در هم تنیده و جان، سرو، صبر، طاقت، تحمل و دانش را در خود جمع کرده که حاصل آن فرهنگ و تمدن ایرانی گردیده است. در طول روزگاران، دل تنده این تمدن یک دم از تپش، بهره دهی و اثرگذاری باز نمی ایستاده و به بخش های بزرگی از جهان نیز یاری رسانده است. البته در این رهگذر چند هزار ساله در برهه هایی از زمان دچار بلاهای بزرگ شده ولی آن چنان تدبیر، درایت و صبر به خرج داده که پس از آن کسی باورش نمی شده که این تمدن و فرهنگ از چنان بلایی رسته باشد.

در این راستا نه رواست و نه شایسته است که تمدن، فرهنگ، طبیعت، هنر و عظمت تاریخی این مرز و بوم برای ایرانیان و جهانیان امروز ناشناخته بماند و یا آن‌چنان که باید و شاید شناخته نشود و یا خدای ناکرده به گونه‌ای دیگر معرفی شود. در دو قرن اخیر فراوان دیده و شنیده شده که تمدن، فرهنگ، طبیعت و عجایب ایران از زبان و نوشته‌های بیگانگان و جهانگردان خارجی نقل شده است. طبیعی است که هرچه بیگانگان بی‌طرف و اندیشمند باشند باز هم نمی‌توانند این عظمت را به درستی بیان نمایند، هرچند که گاه غرض ورزی آنها نیز کم نبوده است. بنگریم به فیلم سیصد به کارگردانی زک اسنایدر.

چشم‌فروستن بر عظمت ایران و تنوع طبیعت و فرهنگ و تمدن آن و آموختن و آشنایی با آن از سخن دیگران کاری است نه در خور ملت و اقوام بزرگ آن و نه در خور فرزندان و دانشمندان و یا هم‌وطنانی که از ایران دور شده و در دیگر کشورهای جهان سکنی گزیده‌اند.

شوربختانه اندوهی جانکاه، همواره انسان اندیشمند و آگاه ایرانی را آزار می‌دهد وقتی که می‌بیند نسل‌های جوان اعم از تحصیل کرده، دانشجویان، دانش‌آموزان و برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران آن‌چنان که به کمی از جغرافیا، تاریخ، تمدن، هنر، طبیعت و پتانسیل‌های ایران دارند که گویی هزاران کیلومتر دورتر از ایران زندگی می‌کنند و هیچ خبری از ایران نمی‌گیرند. گاه جهانبازان قدر از طبیعت ایران بی‌اطلاع هستند که تمام ایران را کشوری با اقلیمی خشک و کویر می‌شمار می‌کنند. جالب است بدانیم که گاه سرسبزی و زیبایی شمال ایران هم ناشناخته مانده است به مناطق زیبا و دیدنی پراکنده در دیگر نقاط ایران زمین از جمله جنگل‌های ارسباران، زاگرس و سرسبزی‌های آنها و هزاران دره ژرف، از کوه‌های زاگرس، البرز، بحرآسمان، هزار، شاهو و ... یا باغ‌های میناب و رودان و نخلستان‌های دالکی و برازجان، روستاهای فاریاب، تنگ‌زرد اهرم و زیبایی‌های کم‌نظیر کوه‌رنگ، آبشارهای بیشه، مارون و ...

غارهای علی صدر، قوری قلعه، نخجیر، کتله خور و ... و عظمت کویرها و هزاران مورد از این زیبایی های طبیعی و بی نظیر.

این مجموعه ده جلدی که حاصل ۳۰ سال سفر (مطالعاتی، پژوهشی، زمین شناسی، اکتشافی معادن، منابع انرژی و آموزشی) مدیریت مرکز پژوهشی زمین شناسی پارس آراین زمین (نگارنده اول) به تمام نقاط این مرز بوم، از کوه تا دشت، از شهر تا روستا، از صعود قله ها تا پیمودن دره های تنگ و فراخ، آشنایی با طبیعت، فرهنگ و هنر مردمان جای جای ایران بوده و همیشه در تمام مراحل انجام این فعالیت های صحرایی و ایرانگردی نگاهی ایران شناسی در دل و جان داشته است را در این مجرعه تصویر کشیده است. نگارنده بر این باور بوده و هست که ما بهتر از هر کس دیگری در جهان می توانیم در دریای ژرف تمدن، فرهنگ، طبیعت، جغرافیا و هنر ایران بکاویم و ارزش های آن عناصر فرهنگی، هنر، تمدن، طبیعت و اقلیم را بیرون بیاوریم و در معرض تماشای جهانیان بگذاریم زیرا که جان و خرد ما با سرشت گرم و سرد و سخت و نرم طبیعت ایرانیان آشنا است چنان که گویی تمام پیکر طبیعی، فرهنگی، فیزیکی، معنوی و روح این سرزمین و ویژگی های آن درهم تنیده شده است.

اهدافی که در تدوین این مجموعه مدنظر بوده است عبارت اند از:

۱- آشنایی هم وطنان از طبیعت کلی، جغرافیای جایگاه و فرهنگ، شهرها و استان های کشور و تاریخ و تمدن آنها و نیز جریان ضلأ کمبود اطلاعات فراگیر در این راستا به طور مصور و به روز که بتواند پاسخگوی بخشی از نیازهای مخاطبان باشد.

۲- تأمین بخشی از نیازهای جهان امروز و ایران عزیز در عرصه ایران شناسی از دیدگاه گردشگری، در یک مجموعه فراگیر جهت آشنایی ایرانیان و جهانیان بخصوص جهانگردان و گردشگران هم وطن و خارجی از زیبایی های طبیعی و تاریخی و فرهنگی ایران.

اندیشه خلق چنین اثری در سال ۱۳۹۲ با نگارنده دوم سرکار خانم دکتر مژگان صالحی یزدی که از همکاران باذوق، دقیق و بردبار مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آراین‌زمین است مطرح و بر آن شد که کمر همت ببندیم و در نهایت مجموعه حاضر با عنوان ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری تدوین گردید.

در ابتدا قرار بود نام این مجموعه ایران‌شناسی: طبیعت، تمدن و جغرافیا با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری باشد، که به دلیل طولانی بودن عنوان آن خلاصه شد و نام ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری بر آن گذاشته شد. در این مجموعه ده جلدی گوشه‌هایی از تمدن، تاریخ و جغرافیای سراسر ایران از دیدگاه گردشگری بیان می‌گردد.

در تدوین این مجموعه تعدادی از همکاران آراین‌زمین ما را یاری داده‌اند: جناب آقای دکتر مسعود روبر که فزون بر یک زمین‌شناس آگاه شاعری نکته‌بین و عکاسی حرفه‌ای می‌باشد و با اغلب سفرهایی که نگارنده اول با هدف عکاسی از جاذبه‌های گردشگری داشت به عنوان همکاری دلسوز همراه بوده و از جاذبه‌های دیدنی و پدیده‌های ایران هنرمندانه عکاسی نموده و همچنین نقشه‌های توپوگرافی تمامی استان‌ها را ترسیم کرده است.

جناب آقای مهندس محسن قربانی که جدا از اینکه یک زمین‌شناس مجرب و با پشت‌کار ستودنی است، یک ایران‌دوست و علاقه‌مند به ایران‌شناسی می‌باشد که همواره از پاره‌ای از استان‌ها، شهرها و مکان‌های طبیعی عکس تهیه کرده‌اند و گاه در جمع‌آوری بخشی از مطالب اولیه و تایپ آن‌ها ما را یاری نموده‌اند.

جناب آقای دکتر کیوان زند کریمی که علاوه بر تخصص فسیل‌شناسی، دستی بر موسیقی دارند و در تدوین چکیده‌ای بر موسیقی ایران ما را همراهی کرده‌اند.

سرکار خانم دکتر آذین آهی‌فر در ترسیم نقشه‌های زمین‌شناسی استان‌ها
نگارندگان را یاری نموده‌اند.

جناب آقای مهندس محمدباقر اکبری همکار انتشارات آرین‌زمین که در
بازخوانی و مرتب‌سازی مطالب و پالایش نوشته‌ها نقش آفرینی کرده‌اند.

مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آرین‌زمین از همگی همکاران سپاسگزاری
می‌کند و برای همه آنها آرزوی کامیابی و خدمت به ایران عزیز را از خداوند بزرگ
طلب می‌کند.

شایان ذکر است که تمام هزینه‌های مربوط به تهیه و تدوین این مجموعه شامل
سفرها، شهریه، روستایی و طبیعت‌گردی برای عکاسی و نیز هزینه‌های چاپ و نشر و
سایر هزینه‌ها توسط مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آرین‌زمین تأمین و پرداخت
شده است.

منصور قربانی

مدیر و بنیانگذار

مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آرین‌زمین

جلد ۸: جنوب ایران	۱
فصل بیست و سوم: استان فارس	۵
۱-۲۳ مقدمه	۵
۱-۲۳ ۱- اشاره‌ای به تاریخچه استان فارس	۸
۲-۱-۲۳ راه‌های ارتباطی استان فارس	۱۳
۳-۱-۲۳ آب و هوای استان فارس	۱۵
۴-۱-۲۳ گویش‌های مردم استان فارس	۱۶
۵-۱-۲۳ پوشاک مردم استان فارس	۱۶
۶-۱-۲۳ صنایع دستی استان فارس	۱۷
۲-۲۳ ۲- جاذبه‌های گردشگری استان فارس	۱۸
۱۹- اشاره‌ای به تارچه پاسا ساد، تخت جمشید و نقش رستم	۱۹
الف) مجموعه پاسا ساد	۲۴
ب) مجموعه تخت جمشید (سپول) یا شهر پارسه	۳۲
ج) مجموعه نقش رستم	۵۳
د) مجموعه نقش رجب	۶۵
۱-۲-۲۳ ۱- جاذبه‌های گردشگری شهری (شهرستان) استان فارس	۶۷
۱-۱-۲-۲۳ ۱- شهرستان شیراز	۶۷
۲-۱-۲-۲۳ ۲- شهرستان مرودشت	۹۴
۳-۱-۲-۲۳ ۳- شهرستان پاسارگاد	۹۴
۴-۱-۲-۲۳ ۴- شهرستان سپیدان	۹۵
۵-۱-۲-۲۳ ۵- شهرستان کازرون	۹۵
۶-۱-۲-۲۳ ۶- شهرستان سروستان	۱۰۵
۷-۱-۲-۲۳ ۷- شهرستان استهبان	۱۰۶
۸-۱-۲-۲۳ ۸- شهرستان نی‌ریز	۱۱۲
۹-۱-۲-۲۳ ۹- شهرستان بوانات	۱۱۴
۱۰-۱-۲-۲۳ ۱۰- شهرستان فیروزآباد	۱۱۴
۱۱-۱-۲-۲۳ ۱۱- شهرستان جهرم	۱۲۱
۱۲-۱-۲-۲۳ ۱۲- شهرستان داراب	۱۲۳

۱۲۶.....	شهرستان زرین دشت ۱۳-۱-۲-۲۳
۱۲۶.....	شهرستان لارستان ۱۴-۱-۲-۲۳
۱۳۲.....	شهرستان اقلید ۱۵-۱-۲-۲۳
۱۳۴.....	شهرستان آباده ۱۶-۱-۲-۲۳
۱۳۶.....	۲-۲-۲۳-۲ جاذبه‌های گردشگری طبیعت (اکوتوریسم) استان فارس
۱۳۶.....	۱-۲-۲-۲۳ جاده‌های استان فارس
۱۴۴.....	۲-۲-۲-۲۳ منابع آبی استان فارس
۱۵۳.....	۳-۲-۲-۲۳ تنگه‌های استان فارس
۱۵۷.....	۴-۲-۲-۲۳ گیاهان و پوشش گیاهی استان فارس
۱۵۷.....	۵-۲-۲-۲۳ جانوران استان فارس
۱۶۲.....	۲۰-۲-۲۳ جاذبه‌های زمین گردشگری (ژئوتوریسم) استان فارس
۱۶۲.....	۳-۲-۲۳ رفوآوری استان فارس
۱۶۵.....	۲-۳-۲-۲۳ سده‌های از زمین‌شناسی استان فارس
۱۶۷.....	۳-۳-۲-۲۳ نمای زمین‌شناسی استان فارس
۱۷۳.....	فصل بیست و چهارم: استان بوشهر
۱۷۳.....	۱-۲۴ مقدمه
۱۷۵.....	۱-۱-۲۴ اشاره‌ای به تاریخچه استان بوشهر
۱۷۶.....	۲-۱-۲۴ راه‌های ارتباطی استان بوشهر
۱۷۸.....	۳-۱-۲۴ آب و هوای استان بوشهر
۱۷۸.....	۴-۱-۲۴ گویش‌های مردم استان بوشهر
۱۷۸.....	۵-۱-۲۴ پوشاک مردم استان بوشهر
۱۷۹.....	۶-۱-۲۴ صنایع دستی استان بوشهر
۱۸۱.....	۲-۲۴ جاذبه‌های گردشگری استان بوشهر
۱۸۱.....	۱-۲-۲۴ جاذبه‌های گردشگری شهری (توریسم) استان بوشهر
۱۸۱.....	۱-۱-۲-۲۴ شهرستان بوشهر
۱۸۳.....	۲-۱-۲-۲۴ شهرستان دشتستان
۱۹۰.....	۳-۱-۲-۲۴ شهرستان تنگستان
۱۹۲.....	۴-۱-۲-۲۴ شهرستان گناوه
۱۹۴.....	۵-۱-۲-۲۴ شهرستان دیلم

۱۹۶	۶-۱-۲-۲۴ شهرستان کنگان
۱۹۸	۷-۱-۲-۲۴ شهرستان دشتی
۲۰۰	۸-۱-۲-۲۴ شهرستان جم
۲۰۱	۹-۱-۲-۲۴ شهرستان دیر
۲۰۲	۱۰-۱-۲-۲۴ شهرستان عسلویه
۲۰۲	۲-۲-۲۴ جاذبه‌های گردشگری طبیعت (اکوتوریسم) استان بوشهر
۲۰۲	۱-۲-۲۴ جاذبه‌های استان بوشهر
۲۰۵	۲-۲-۲۴ منابع آبی استان بوشهر
۲۰۷	۳-۲-۲۴ جزایر استان بوشهر
۲۰۸	۴-۲-۲۴ گیاهان و پوشش گیاهی استان بوشهر
۲۰۸	۵-۱-۲-۲۴ جانوران استان بوشهر
۲۱۰	۳-۲-۲۴ جاذبه‌های زمینی گردشگری (ژئوتوریسم) استان بوشهر
۲۱۰	۱-۳-۲-۲۴ جزایر استان بوشهر
۲۱۲	۲-۳-۲-۲۴ چکیده‌ای از مین‌شناسی استان بوشهر
۲۱۴	۳-۳-۲-۲۴ پدیده‌های ژئو-شناسی استان بوشهر
۲۱۶	۴-۳-۲-۲۴ چشمه‌های آب‌گرم استان بوشهر
۲۱۷	۵-۳-۲-۲۴ غارهای استان بوشهر
۲۱۹	فصل بیست و پنجم: استان کهگیلویه و بویراحمد
۲۱۹	۱-۲۵ مقدمه
۲۲۱	۱-۱-۲۵ اشاره‌ای به تاریخچه استان کهگیلویه و بویراحمد
۲۲۲	۲-۱-۲۵ راه‌های ارتباطی استان کهگیلویه و بویراحمد
۲۲۴	۳-۱-۲۵ آب و هوای استان کهگیلویه و بویراحمد
۲۲۴	۴-۱-۲۵ گویش‌های مردم استان کهگیلویه و بویراحمد
۲۲۵	۵-۱-۲۵ پوشاک مردم استان کهگیلویه و بویراحمد
۲۲۵	۶-۱-۲۵ صنایع دستی استان کهگیلویه و بویراحمد
۲۲۶	۲-۲۵ جاذبه‌های گردشگری استان کهگیلویه و بویراحمد
۲۲۶	۱-۲-۲۵ جاذبه‌های گردشگری شهری (توریسم) استان کهگیلویه و بویراحمد
۲۲۶	۱-۱-۲-۲۵ شهرستان بویراحمد
۲۲۷	۲-۱-۲-۲۵ شهرستان دنا

- ۲۲۹..... ۳-۱-۲-۲۵ شهرستان چرام
- ۲۳۰..... ۴-۱-۲-۲۵ شهرستان کهگیلویه
- ۲۳۱..... ۵-۱-۲-۲۵ شهرستان لنده
- ۲۳۲..... ۶-۱-۲-۲۵ شهرستان بهمنی
- ۲۳۲..... ۷-۱-۲-۲۵ شهرستان گچساران
- ۲۳۴..... ۸-۱-۲-۲۵ شهرستان باشت
- ۲۳۶..... ۲-۲-۲۵ جاذبه‌های گردشگری طبیعت (اکوتوریسم) استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۳۶..... ۱-۲-۲-۲۵ جاذبه‌های استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۳۸..... ۲-۲-۲-۲۵ منابع آبی استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۴۱..... ۳-۲-۲-۲۴ کوه‌های استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۴۳..... ۴-۲-۲۵ تنگه‌های استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۴۴..... ۵-۲-۲-۲۵ گیاهان و پوشش گیاهی استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۴۴..... ۶-۱-۲-۲۵ جزایر استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۴۶..... ۳-۲-۲۵ جاذبه‌های زمین‌گردشگری (ژئوتوریسم) استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۴۶..... ۱-۳-۲-۲۵ مورفولوژی استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۴۸..... ۲-۳-۲-۲۵ چکیده‌ای از زمین‌شناسی استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۵۰..... ۳-۳-۲-۲۵ پدیده‌های زمین‌شناسی استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۲۵۳..... منابع